

دولت در آستانه یک رویارویی بزرگ

محمدحسین دانایی

فامیل‌گرایی، به عنوان یکی از اهداف کلان و جهت‌گیری‌های راهبردی.

- مبارزه با مفاسد مالی و اقتصادی، به عنوان یکی از راهکارهای اصلاح ساختار و مدیریت.

- مقابله با مفاسد اقتصادی، مقابله با انحصارات و امتیازات ویژه و ممنوعیت فعالیت اقتصادی برای کارکنان دولت، به ویژه مسوولان، و عدم امکان طرف قرارداد شدن آنها با دستگاه‌های دولتی، به عنوان راهکارهای بهبود وضعیت اقتصادی.

- مبارزه با تبعیض و ویژه‌خواری، به عنوان جزیی از راهکارهای فرهنگی - اجتماعی.

علاوه بر این تعهدات برنامه‌ای، رئیس‌جمهور در اواخر مهرماه گذشته در جریان دیدار با استادان بسیجی دانشگاه‌ها، ضمن انتقاد از عملکرد سیستم بانکی کشور، صریحاً گفته است: اجازه دهید دولت کاملاً مستقر شود. مطمئن باشید نخستین مدعی و برخوردارکننده با مفسدين، خودم خواهم بود (ایران / ۳۰ مهر ۱۳۸۴).

بدین ترتیب، دولت نهم خود را در برابر حریفی قرار داده است که تمام توان و آبروی دولت را به چالش می‌کشد، حریفی چندوجهی و پیچیده و پرنفوذ و پر قدرت که در اثر پیوند نامیمون عواملی چند متولد شده و طی سال‌های متمادی رشد کرده و اکنون شاخک‌های تباہ‌کننده خود را در سطوح زیرین و لایه‌های پنهان نظام اداری و ساختار اجتماعی استوار ساخته و به راحتی دفع‌شدنی نیست، کمالینکه فعالیت چهارساله ستاد مبارزه با

یکی از کارهای پسندیده دکتر احمدی‌نژاد در نخستین روزهای صعود به جایگاه رفیع ریاست‌جمهوری، همانا انتشار متنی بود تحت عنوان "برنامه دولت نهم".

اگرچه این برنامه فقط هدف‌ها را نشان داده و راه‌های نیل به این اهداف و عوامل و عناصر اجرایی آن را مسکوت گذاشته است، با وجود این - و حداقل - می‌تواند به عنوان شرح وظایف خودنوشته دولت نهم تلقی شود. یکی از فواید این برنامه - یا شرح وظایف - هم قابلیت رجوع و استناد به آن به منظور یادآوری تعهدات دولت و مطالبات مردم، و همچنین ارزیابی عملکرد و سنجش میزان پیروزی یا شکست، و احتمالاً انتقاد و بازخواست از دولت است.

اینک از این سند به منظور یادآوری تعهدات دولت نهم در زمینه مبارزه با مفاسد اقتصادی استفاده می‌کنیم، و امیدواریم که هرگز از این سند برای انتقاد و بازخواست از دولت استفاده نشود.

در بندهای متعدد برنامه دولت نهم، به موضوع ارتقای سلامت اداری، صداقت و امانتداری و پاس‌خگوبودن دولت و مدیران در قبال نظارت عمومی، تقدم حقوق عمومی بر حقوق خواص، جلوگیری از سوءاستفاده در مصرف بیت‌المال، نظارت و ارزیابی و اعمال سیاست‌های تشویقی و تنبیهی، شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران، و برابری مردم در برخورداری از فرصت‌ها، اشاره شده است، اما تأکیدات صریح این برنامه به موضوع مبارزه با مفاسد اقتصادی به شرح زیر است:

- مبارزه همه‌جانبه با فقر، فساد، تبعیض، ویژه‌خواری و

فساد، آرمان‌های زیبا و اصول ارزشمندی همچون عدالت و آزادی را از درون می‌پوساند.

مفاسد اقتصادی با حضور بالاترین مقامات سه قوه هم نتوانست کارساز باشد و گزارش اخیر این ستاد دایر بر نارسایی قوانین و عدم جواز قانونی برای معرفی مفسدان دانه‌درشت و به‌کاربردن تعبیر "سیاه‌نمایی" برای افشاگری‌های رسانه‌ها و ترساندن جامعه از "فساد اکبر" ناشی از مفسده‌ستیزی، آنهم به بهانه تامین امنیت سرمایه‌گذاری - در حالی که یکی از شاخص‌های عمده امنیت سرمایه‌گذاری، همانا سلامت و شفافیت عملیات مالی است و... شاهدی بر این مدعاست. و سرانجام همین‌گونه عملکردها موجب شد که این ستاد با چنین داوری‌های تلخی روبرو شود:

- دکتر محمد خوش‌چهره، نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی: ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی در شرایط کنونی از نظر سازماندهی، شیوه‌های اجرایی و اراده لازم برای مبارزه با مفاسد، محل ایراد و سوال جدی نمایندگان است. به همین دلیل، برای تشخیص ریشه‌های اختلالات موجود در برخورد با مفاسد اقتصادی و کندی کار، طرح تحقیق و تفحص از این ستاد مطرح شده است (آفتاب یزد / ۲۳ مهرماه ۱۳۸۴).

- محمد دهقان، مخابر کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی: سران سه قوه بعد از پایان جلسه یک سری صحبت‌هایی را مطرح می‌کنند و مردم از اینگونه صحبت‌ها خسته شده‌اند، زیرا از یک طرف، شاهد چنین صحبت‌های امیدوارکننده هستند، و از طرف دیگر، دزدی‌های ۲۰۰ میلیارد تومانی در کشور رخ می‌دهد و هر روز در ادارات شاهد رشوه‌گیری هستند... برخی از آقایان بحث مبارزه با مفاسد اقتصادی را شوخی گرفته‌اند... خطر دیگری که مبارزه با فساد را تهدید می‌کند، دلسوزی فریبکارانه برخی از افراد است. این افراد... به دنبال پاک کردن صورت مساله هستند (آفتاب یزد / ۲۴ مهر ۱۳۸۴).

- محمد عباسپور، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی: رواج حق‌العمل‌کاری توسط برخی از دلایان نفوذی در ادارات و سیستم‌های اجرایی و اداری کشور، آنچنان گسترده شده که متأسفانه... کارهایی که ما به عنوان نماینده مجلس به وسیله مکاتبه قادر به انجام آن نیستیم، توسط برخی دلایان به راحتی صورت می‌گیرد... نفوذ این مساله در لایه‌های جامعه و حاکمیت به گونه‌ای انکارناپذیر است (همشهری / ۷ آبان ۱۳۸۴).

- عماد افروغ، رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی: تا زمانی که قدرت و ثروت در کشور با یکدیگر رابطه دارند، نمی‌توان با مفسدان اقتصادی به صورت آشکار برخورد کرد... ممکن است دست‌های پنهانی در این زمینه وجود داشته باشند که باعث عدم افشاگری است (شما / ۲۳ مهر ۱۳۸۴).

- سعید ابوطالب، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی: حلقه‌های متصل بین جریان‌های ثروت و قدرت

شکسته نشده است و طبقه شکل‌گرفته در حاکمیت که رهبر از آن به عنوان "توکس‌ها" یاد کرده‌اند، غیرقابل دسترسی شده‌اند (شما / ۲۳ مهرماه ۱۳۸۴).

- و سرانجام خود دکتر احمدی‌نژاد: کسانی به صرف اتصال به مراکز قدرت، ۱۰-۱۵ میلیارد تومان وام می‌گیرند و با قلداری هم می‌گویند که افساط آن را نمی‌دهیم! (کیهان / ۱۹ آبان ۱۳۸۴).

همه این نقل‌قول‌ها مخفیگاه هیولای پلیدی را نشان می‌دهند که دولت نهم قصد رویارویی با آن را دارد. حال اگر برنامه، دولت نهم برای رویارویی با مفاسد اقتصادی تصحیح و تکمیل و از پشتوانه علمی و فنی لازم برخوردار شود، و اگر این دولت حتی بر همین یک هدف تمرکز کند و بتواند حتی یک گام در این راه بردارد، بدون تردید به یک افتخار تاریخی دست خواهد یافت.

فراموش نکنیم که فساد، آرمان‌های زیبا و اصول ارزشمندی همچون عدالت و آزادی را از درون می‌پوساند و اگر دولت به طور صحیح با این پدیده روبرو نشود، تمامی برنامه‌های دیگرش هم ابر خواهد ماند.

برخی از کارهای ناتمام‌مانده قبلی در این زمینه هم به شرح زیر یادآوری می‌شوند:

۱- لایحه ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد که در تاریخ ۸۴/۴/۱۳ توسط رییس جمهور وقت برای طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است.

۲- لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد که پس از تصویب در جلسه مورخ ۸۴/۵/۲۳ هیات وزیران، در تاریخ ۱۳۸۴/۷/۱۱ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است.

۳- پیشنهاد ایران برای تشکیل مرکز جهانی تحقیقات فساد اقتصادی، به چهارمین اجلاس جهانی "مبارزه با فساد و حمایت از درستکاری" در برزیل، توسط دکتر صفدر حسینی، وزیر پیشین امور اقتصادی و دارایی.

مبارزه با مفاسد مالی و اقتصادی، یکی از راهکارهای اصلاح ساختار و مدیریت در برنامه دولت نهم است.